

Maskindemonstration på Ströö Gård 2003

Av Thomas Wildt-Persson, HIR, Hushållningssällskapet, Kristianstad.

Den 11:e september 2003 anordnade Hushållningssällskapet i Kristianstad en demonstrationsdag i Norra Ströö för att visa olika metoder för reducerad bearbetning och etablering av höstsäd. Huvudsyftet med visningen var att visa några olika maskinkoncept i praktiken. Av denna anledning kan det inte jämföras med ett traditionellt fältförsök med block och upprepningar och man kan inte dra några säkra slutsatser vad gäller vilket koncept som fungerade bäst skördemässigt.

Förutsättningarna för höstsådd under demonstrationsdagen var inte de bästa. Kvällen före demonstrationen kom 22 mm regn. Mellanleran på fältet i Ströö blev rejält uppfuktad och under andra omständigheter skulle man ha avvaktat med sådd tills marken torkat upp igen. Vi hade dock ingen möjlighet att flytta fram demonstrationen utan fick genomföra den ändå. Det var ju också till viss del intressant att se hur koncepten för höstsådd fungerade under dessa tuffa förhållanden.

Försöksfältet hade pH 6,3 och jordarten var lättlera till mellanlera. Förfrukten var höstvetete eller vårvete, där höstveteten utvintrat. Sorten som användes i demonstrationen var Kris med utsädesmängden 180 kg/ha. I led A ökades dock utsädesmängden med 20 %.

Vi valde ut några mer övergripande koncept för höstsådd för jämförelse och försöksrutor lades ut i följande led:

- A. Kultivatorsådd – sådd med gödnings-spridare och kultivering.
- B. Direktsådd – Väderstad Rapid med förbearbetningsredskap system disc.
- C. Grund Plöjning – Kvernelands Eco-mat. Sådd med Kverneland MSC.
- D. Plöjning till normalt djup – Överum plus tiltpackare. Sådd med Rapid, dagen efter demonstrationsdagen.
- E. Djup bearbetning med Dalbo Dinco och sådd med Rapid dagen efter demonstrationsdagen.

Det bör här också påpekas att vissa led såddes enligt riktlinjerna under demonstrationsdagen medan vissa såddes dagen efter då förutsättningarna förbättrats genom upp-torkning. Av denna anledning missgynnades till viss del led A, B och C. Led D och E såddes dagen efter.

Led A och B behandlades med Glyfosat, 3 l/ha, 5 dagar före demonstrationsdagen. I led B, direktsådd, putsades dessutom stubben efter förfruktens skörd.

Beståndet

Beståndsgradering gjordes på våren för att bedöma hur de olika leden hade klarat vintern. De båda plöjda leden klarade sig bäst med 5-10 % bättre bestånd den 12:e maj. Sämst bestånd var det i led A, kultivatorsådd.

Svampangrepp

Svampangrepp graderades vid två tillfällen, dels 12:e maj, vid DC 32, dels 10:e juni, vid DC 49, strax före svampbehandling. Gradering av flera olika svampsjukdomar gjordes men det var främst vetets bladfläcksjuka (DTR) som vi var intresserade av eftersom denna överlever på skörderester från förfruktsvetet och sedan därifrån kan angripa årets gröda. Ett bearbetningssystem som innebär att skörderester lämnas kvar i ytan kan därför innebära högre risk för angrepp av denna patogen.

Vid första graderingen 12:e maj var angreppsgraden högre i de led som inte plöjdes (A, B, E) men vid andra graderingen 10:e juni var bilden inte lika tydlig längre. De plöjda leden skiljde inte ut sig mot oplöjda led. Det är alltså utifrån denna undersökning svårt att påstå att plöjning markant minskar angreppen av DTR. Men det finns det å andra sidan andra mer vetenskapligt utförda försök som visar.

Vitgröe

Trycket av vitgröe var relativt högt på demonstrationsfältet. Vid graderingen konstaterades att led E hade högst angrepp. I detta led varken plöjdes eller glyfosatbehandlades vilket kan förklara den högre vitgröeförekomsten. Trots detta var skörden bra i detta led!

Skörd

De två leden A och B, kultivatorsådd respektive direktsådd hade lägre skörd än de tre övriga leden. Grund plöjning (C), plöjning till normalt djup (D) samt djupkultivering med gåsfot (E) hade alla tre likvärdig skörd och ca 25 % högre skörd än kultivatorsådden och 12 % högre än direktsått led.

Som en försiktig slutsats kan det konstateras att det trots tuffa förhållanden faktiskt gått att etablera höstvetet lika bra med grund som med djup plöjning och även med djupkultivering. Kultivatorsådd har i denna demonstration inte nått upp på acceptabel nivå. I danska försök vid Landbocentrum har dock led med liknande etableringsmetoder (sådd med gödningsspridare, nedmyllning med kultivator och vältning) klarat sig bra i jämförelse med led med konventionell plöjning, återpackning och sådd med vanlig såmaskin. Kanske fungerar metoden bättre på lättare jord och när förutsättningarna för höstsådd är bättre. Metoden kräver också noggrann djuphållning vid myllningen så att inte utsädet hamnar för djupt.